

Посланица Епископа Силуана о монаштву и манастирима у Аустралији

Следујући Светим и богомудрим Оцима Цркве Христове, особито великом оцу и учитељу нашем Светом Сави, а истовремено имајући у виду значај и улогу наших светих манастира и монаштва у Цркви Христовој кроз векове, обраћамо се овом Архипастирском посланицом повереном нам свештенству, монаштву и благочестивом верном народу у овој јубиларној години, када као Црква обележавамо педесет година од оснивања првог манастира Српске Православне Цркве у Аустралији – манастира Светог Саве у Илајну, са молитвом Господу да сви заједно учинимо напор да наши манастири заузму оно место које им припада у њиховој духовној мисији просвећења и преображења душа верних, као и у изграђивању Цркве Светосавске на Петом континенту.

Помоћ нашим манастирима започиње пре свега нашим правилним односом према њима, правилним схватањем њиховог места, значаја и улоге у животу Цркве и нашег народа.

Истина је да су наши стари, предвођени богомудрим архијерејима, подизали

манастире на овом континенту да би се преко њих повезали са својом вољеном отаџбином, да би имали свој кутак завичаја под новим небом Јужног Крста под којим су се нашли. Да би имали место где би се окупљали, заједничарили, налазили утеху... Али, исто тако верујемо, у дубоко духовној перспективи, пре и изнад свега, да би се у њима и они и њихови потомци духовно препорађали и спасавали.

Посматрајући путању наших српских манастира у Аустралији у протеклих пола столећа, можемо закључити да су наши манастири не само делили, већ и често рефлектовали живот наше заједнице. У овом контексту, манастири су имали своје успоне и падове, али се исто тако изнова рађала потреба да им се врати оно место и улога која им изворно припада.

Верујемо да многи од нас памте такозвани златни период монаштва у Аустралији, конкретно у манастиру Светога Саве у Илајну, када је манастир био украшен већим бројем монаха, имао устаљени типик, развијену економију и веома изражену мисионарску делатност, примајући поклонице са свих страна Аустралије и Новог Зеланда. Поред тога, као и његов сестрински манастир Нови Каленић код Канбере, манастир Светога Саве у Илајну се бавио и просветном делатношћу, организовањем омладинских семинара, духовних трибина и разговора.

Као дете смо баш у том периоду успона ове Свештене обитељи посећивали манастир, са монасима смо проводили време у молитви, послушању и разговору. И баш ту, у Илајну, први пут пожелели да и сами пођемо монашким путем. Међутим, сплетом разних околности, опадањем броја монаха, а тиме и слабљењем монашког језгра, дошло је до постепеног попуштања у односу на монашки поредак и дисциплину. Ово је резултирало појавом појединих нових навика у манастиру, које нису биле у складу са манастирским духом и устројством.

Ова низлазна путања довела је до тога да се реч манастир код великог броја нашег народа сведе на „именицу“, губећи свој суштински освештани вековни значај и звање. Међу нашим народом у Аустралији, реч манастир се код многих поистоветила са речју храм, а остатак имања са простором за излет или забаву. На тај начин се полако, уз нову дефиницију манастира, почео уводити и нови „типик“, нови „поредак“ у манастирима који, понављамо, није одговарао монашком духу и устројству.

Наши монаси који су се задржали у нашим светињама, сналазили су се како су умели и могли, борећи се како за своју, тако и за душу народа.

Неодрживост монаштва у манастирима Аустралије постала је забрињавајућа реалност, али за снагу Цркве на овим просторима, авај! Једна духовна трагедија.

Имајући пред собом овакво стање, архијереји су се на разне начине борили, попуњавајући редове са заинтересованим кандидатима из матице. Међутим, по правилу, тешко се долазило до одрживог решења.

Суочени са недостатком монаштва, завладала је крилатица да су епископи дужни да „нађу, доведу, врате...“ монаштво. Међутим, ово је само био и остао сигнал очајног стања у коме су се монаси и манастири нашли на Петом континенту.

Имајући пред собом све ове чињенице, сматрамо да је дошло време да извршимо озбиљну анализу због чега је монаштво постало скоро неодрживо у нашој Светосавској Цркви у Аустралији. Дошло је време заправо да схватимо да без корените промене у самом уређењу наших манастира, без промене нашег односа према њиховом простору, неће бити напретка монаштва, нити духовности наших манастира на овим просторима.

Сматрати да се може одржати монаштво у оваквој атмосфери јесте, просто речено, самообмана.

Свесни смо дубоко, браћо и сестре, да је ово „тврда беседа“, али смо исто тако свесни да ћемо као Епископ аустралијско- новозеландски морати пред Богом дати одговор за оно што нам је поверено на духовно старање. Верујемо да је сада време да се сви колективно потрудимо да поправимо стање ствари ради нашег потомства и мисије наше Цркве на овим просторима.

Шта треба да буду наше светиње? Како остварити циљ?

Наше светиње треба да буду на првом месту духовна уточишта и лечилишта за наше обременене душе, место опоравка и одмора од светске вреве, место где ћемо појединачно и породично се сусрести са миром Божијим који овај свет није у стању да пружи. Манастир треба да буде место упознавања наше деце са Господом Христом и Његовом непролазном истином и лепотом. Да би ово остварили, потребно је започети са реформом самог простора. Да створимо амбијент у коме ће се монаштво моћи одржати и развијати, а самим

тим бити нама свима од духовне користи.

Реформа у првој инстанци мора започети од улазне капије. Када улазимо у манастир, треба да се потрудимо да светски метеж и бриге оставимо за капијом. Треба наш долазак да прати расположење вере и наде за утехом и растерећењем за којим чезнемо и због којег смо се и упутили у манастир. Треба да имамо посебну пажњу према централном кругу манастира, у простору који обухвата храм, порту, конаке и трпезарију. Овај простор је језгро манастира, простор који треба да чувамо као зеницу ока, да би очували наш духовни вид.

Управо у овом простору се најчешће и на најексплицитнији начин манифестује сва проблематика погрешног приступа и тумачења наших светиња.

Приликом наших посета манастирима, у којима често боравимо, неретко смо били очевидац духовне неосетљивости према овом освештаном простору, и грешака које људи чине из незнања. Као први општи пример навешћемо пушење испред храма, конака и монашке трпезарије. Врло је ружно видети опушке у манастирској порти. Замислимо како би то изгледало у порти манастира Жиче, Студенице, Хиландара или Пећке Патријаршије!? Сматрамо да је проблем у томе што се губи осећај да су наше светиње на Петом континенту духовно повезане са овим бастионима наше вере и духовности, да увиру и извиру из њих.

Доживљавајући светињу као „српско земљиште“, заборавили смо да земљиште манастира није било које српско земљиште, већ његов најсветији део.

Поред пушења у кругу општежића, формирале су се и друге лоше навике са којима монаштво просто није имало снаге да се избори.

Све ово је временом учинило да многи боготражитељи траже духовну утеху за себе на другом месту.

Треба додати и то да је било прилика да се монаси осећају као постанари или страног тело у манастиру који је њихов једини дом.

Због оваквог стања, веома мали број оних који су одрасли у Аустралији, а осетили призив монашки, би се задржавали у нашим манастирима, већ су као правило или пролазили кроз њих према отаџбини или према неким од сестринских манастира (руских или грчких). Међутим, благодаћу Божијом ово

почиње да се мења.

Богу смо благодарни што се ово коначно мења, али не као спонтани феномен, већ као благодатни плод започетог увођења поретка у наше светиње јер, по духовној (а и материјално-физичкој) законитости, чим почне да се обрађује њива, она почиње да рађа плодове.

Суочени са све тежим довођењем монаштва из матице, сматрамо да је наступио преломни тренутак да се најозбиљније позабавимо духовним преуређењем наших светиња и раду на рађању и гајењу нашег сопственог монаштва, као што је то случај код Руса и Грка, односно у сестринским помесним Црквама на овим просторима.

Због овога је потребно да се сви заједно потрудимо да створимо услове и амбијент у нашим манастирима да душе боготражитељске са наших простора имају где доћи и главу склонити, душу одморити и посветити се Богу Живоме.

Имамо горећу молитвену жељу да наши манастири опстану као тврђаве вере и духовне утехе нашем народу и свима који Бога траже у своме животу на овим просторима Аустралије и Новог Зеланда. Због тога смо решили да вам се управо у овој јубиларној години, обратимо овом посланицом, која је уједно и наш очински апел повереном нам стаду, да се сви заједно потрудимо да наше светиње заживе пуним духовним сјајем.

Манастири без монаштва, које даноноћно молитвено бди над душом својом и душом народа, најблаже речено су споменици културе и музеји. Споменици нашег неуспелог покушаја оснивања духовних оаза на овом континенту ка којима ће хитати народ и добијати утеху.

Због тога понављамо да је преко потребно да наши манастири гаје и рађају свето монаштво које је снага Цркве. Да буду испуњени монаштвом, а то значи молитвеном снагом, подвизима, сузама и љубављу оних које желе да цео свој живот посвете Господу Богу, а тиме и своме роду.

Да би ово остварили треба да створимо услове за неговање монаштва, за живот монашки и долазак нових кандидата опредељених за овај најсветији и нимало лак и веома одговоран позив.

Ако то постигнемо, онда имамо велики духовни капитал за нашу Светосавску Цркву на овим просторима, за нашу децу, као и за народе који нас окружују.

Наша љубав према светињи треба пре свега да буде усмерена на духовно

добро светиње и њених житеља.

Монаси су ти који су присутни у манастиру и онда када смо ми одсутни. Када смо у својим домовима, на одмору, на путовањима... Они су увек ту. Они немају други дом! Њихова молитва не престаје, док наша често тражи паузу и(ли) прави је. Због тога треба да их подржимо да би они били кадри да нас духовно подрже, да се моле за нас и наше миле и драге. Монах је онај који се моли за цео свет.

Ако нестане молитве, нестане и света, кажу Свети Оци. Ако нестане монаштва шта ћемо чинити у свету савремених изазова и извитоперених тенденција и радикалних ревизија? Ко ће нас опомињати и будити, где ћемо отићи и као Епископ, као свештеници и верници да обновимо духовне снаге за даљу борбу?

Због свега тога, драги ми верни, сачинили смо следећи правилник према коме ћемо сви заједно да се потрудимо да наше светиње ревитализујемо, духовно оснажимо и препородимо.

Правилник понашања у манастирима

1. Као први корак, треба да се потрудимо да доласком у светињу знамо да улазимо у другачији простор, да улазимо на освештану земљу, на којој се налазе мошти светих и где нас посматра Пресвета Богородица као Игуманија свих наших манастира. То значи да наше понашање треба да прилагодимо светињи, а све евентуалне слабости и световне навике да оставимо ван капије.

2. На територији манастира, где се налази Свети храм, порта, епископска резиденција, монашки конаци и трпезарија, најстрожије се забрањује пушење, јер то је простор у коме треба да се осети мирис тамјана а не наших порока.

3. У манастиру свако мора бити пристојно одевен, особито при уласку у Свети храм. Мушкарци да носе дуге рукаве и панталоне, а жене дуге рукаве, сукње или хаљине, као и марамом да покривају главу.

4. У манастирској трпезарији и гостопримници се најстрожије забрањује слободна употреба алкохола што не доликује светињи места, те ће се употреба алкохола ограничити на традиционалну гостопримну меру у нашим манастирима у отаџбини- на једну чашицу, уз послужење кафе и слатког. Приликом заједничке празничне трпезе, разрешиће се и једна чаша вина,

односно оно што је типиком прописано за поменути дан. Сви поклоници и посетиоци манастира ће бити лепо дочекани према поретку и благослову који нам је предао Свети Сава, а и коме нас учи Свети апостол Павле (Јевр. 13, 2).

5. У манастирској трпезарији ће се поштовати и у миру и тишини слушати, читање Пролога, односно, духовне литературе коју ће одредити за читање настојатељ обитељи (игуман/игуманија) .

6. У манастиру ће се од сада обавезно за сваки подухват (рад, уређење, сађење, доношење ствари нпр. намештаја итд.) тражити благослов од настојатеља, односно Управе манастира.

7. За коначење у манастиру ће се тражити благослов од настојатеља, који ће према манастирским правилима моћи да одобре боравак у манастиру до 3 дана. За дужи боравак ће се тражити благослов од архијереја.

8. Забрањује се слободно коришћење манастирских просторија/објеката без благослова и посебно њихово приватизовање.

9. За време Светосавских устаљених пикника/сабора поштоваће се кућни ред манастира, особито у горепоменутом манастирском ужем кругу.

(За манастире као што је на пример манастир Светог Саве Нови Каленић код Канбере, где поред строго монашког дела имања или општежића, постоје и други делови који се користе за просветни рад (камп) и друго, овај правилник ће се у строгом смислу односити само на део који обухвата територију лево од улазне капије до великог језера. Остатак имања, као и само општежиће, биће у служби васпитања наше деце и изграђивања српског народа у целини. Најважније је да за све што се организује постоји благослов Епископа и сагласност надлежних Црквених тела и органа, као и да планирано не угрожава нормални живот и рад манастирског општежића и његовог монаштва).

Сви су добродошли у своје светиње да се помоле, духовно опораве и одморе, као и да помогну њиховом уређењу и унапређењу поштујући благослов настојатеља.

Закључујући нашу посланицу, позивамо још једном сву нашу паству широм Митрополије АНЗ да учинимо духовни напор од којег ћемо сви сутра имати велике духовне користи. Да обрадујемо наше Свете претке који нас посматрају, а пре свега да угодимо Живоме Богу.

Позивамо све оне који осећају призив монашки, који би желели да посвете свој живот Богу, а тиме и своме роду, да храбро и одлучно крену у манастир.

Имаћете у првој инстанци од нас као Епископа сву потребну духовну подршку, старање и све што је потребно за здраво духовно узрастање.

(Наша Митрополија је благословена двома светосавским манастирима, мушким у Илајну, у држави Викторији, и женским у Холу, код Канбере. Такође и метохом у Ингулвуду и манастиром у Талонгу, који су посвећени празницима Мајке Божије).

Нека Господ благослови ово дело љубави светосавског народа на Петом континенту, нашу лепту ка духовној обнови наших светиња.

Поздрављајући вас, драге верне у Господу, остајемо ваш молитвеник и духовни родитељ по благодати епископства.

С Божјим благословом,

+Силуан

Епископ аустралијско-новозеландски

Српске Православне Цркве

mitropolija.com